P10_TA(2024)0007

Prigovor na provedbeni akt: maksimalne razine ostataka za ciprokonazol

Rezolucija Europskog parlamenta od 18. rujna 2024. o Nacrtu uredbe Komisije o izmjeni priloga II. i III. Uredbi (EZ) br. 396/2005 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu maksimalnih razina ostataka za ciprokonazol i spirodiklofen u ili na određenim proizvodima (D091952/05 – 2024/2759(RPS))

(C/2024/7210)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir Nacrt uredbe Komisije o izmjeni priloga II. i III. Uredbi (EZ) br. 396/2005 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu maksimalnih razina ostataka za ciprokonazol i spirodiklofen u ili na određenim proizvodima (D091952/05),

— uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 396/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. veljače 2005. o maksimalnim razinama ostataka pesticida u ili na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog podrijetla i o izmjeni Direktive Vijeća 91/414/EEZ ([1]), a posebno njezin članak 14. stavak 1. točku (a) i članak 49. stavak 2.,

— uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ ([2]), a posebno članak 4. stavak 1., članak 4. stavak 2. prvi podstavak točku (a) i točku 3.6.4. Priloga II.,

— uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane ([3]), a posebno njezin članak 5. stavak 1.,

— uzimajući u obzir članke 11., 13., 168 i 191. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),

— uzimajući u obzir obrazloženo mišljenje EFSA-e (Europska agencija za sigurnost hrane) doneseno 19. veljače 2021. i objavljeno 22. ožujka 2021. ([4]),

— uzimajući u obzir zaključak stručne recenzije pesticida koju je EFSA usvojila 8. studenog 2010. i koja je objavljena 25. studenog 2010. ([5]),

— uzimajući u obzir mišljenje koje je Odbor za procjenu rizika (RAC) pri Europskoj agenciji za kemikalije donio 11. rujna 2015. ([6]),

— uzimajući u obzir članak 5.a stavak 3. točku (b) i članak 5.a stavak 5. Odluke Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji ([7]),

— uzimajući u obzir članak 115. stavke 2. i 3. te stavak 4. točku (c) Poslovnika,

([1]) SL L 70, 16.3.2005., str. 1.
([2]) SL L 309, 24.11.2009., str. 1.
([3]) SL L 31, 1.2.2002., str. 1.
([4]) EFSA, Obrazloženo mišljenje o reviziji postojećih maksimalnih razina ostataka za ciprokonazol u skladu s člankom 12. Uredbe (EZ) br. 396/2005, EFSA Journal, 2021.,19(3):e06483, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6483.
([5]) Zaključak EFSA-e o stručnoj recenziji procjene rizika od pesticida koji sadržavaju aktivnu tvar ciprokonazol, EFSA Journal 2010.;8(11):1897, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2010.1897.
([6]) Mišljenje RAC-a u kojem se predlaže usklađeno razvrstavanje i označivanje ciprokonazola (ISO) na razini EU-a; (2RS,3RS;2RS,3SR)-2-(4-klorfenil)-3-ciklopropil-1-(1H-1,2,4-triazol-1-il)butan-2-ol, https://echa.europa.eu/documents/10162/6d98baeb-24aa-a683-28ec-d8adabee5461.
([7]) SL L 184, 17.7.1999., str. 23.

— uzimajući u obzir prijedlog rezolucije Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane,

A. budući da je jedan od temeljnih zahtjeva prosvjeda poljoprivrednika koji su se održali u prvoj polovici 2024. bilo .pravedno i jednako postupanje s proizvodima uvezenim iz trećih zemalja, za koje bi trebali vrijediti isti standardi kao i za proizvode proizvedene u Uniji;

B. budući da bi donošenje Nacrta uredbe Komisije omogućilo nastavak uvoza u Uniju koji nije u skladu sa standardima koje poljoprivrednici Unije poštuju;

C. budući da bi takva situacija poljoprivrednike Unije stavila u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju;

D. budući da je ciprokonazol fungicid klase azola koji se uglavnom upotrebljava na usjevima žitarica, kavi, šećernoj repi, jabukama i grožđu te kikirikiju;

E. budući da je odobrenje aktivne tvari ciprokonazol isteklo 31. svibnja 2021.; budući da je zahtjev za produljenje podnesen u rujnu 2018., ali je povučen u prosincu 2018.; budući da su sva postojeća odobrenja za sredstva za zaštitu bilja koja sadržavaju ciprokonazol ukinuta;

F. budući da je ciprokonazol u skladu s Uredbom (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća ([8]) razvrstan kao reproduktivno toksična tvar 1.B kategorije, toksičan ako se proguta (akutna toksičnost 3),), toksičan za jetru (STOT RE 2), kao i vrlo toksičan za vodeni okoliš (1. kategorija akutne toksičnosti) i vrlo toksičan za vodeni okoliš s dugotrajnim učinkom (1. kategorija kronične toksičnosti) ([9]);

G. budući da ciprokonazol pripada skupini triazola inhibitora ergosterol-biosinteze te bi stoga mogao uzrokovati poremećaje endokrinog sustava ([10]); budući da EFSA nije procijenila njegov štetni učinak na endokrinu žlijezdu u skladu sa znanstvenim kriterijima za određivanje svojstava tvari koje štetno djeluju na endokrinu žlijezdu utvrđenima u Uredbi Komisije (EU) 2018/605 ([11]) koja je na snazi od 10. studenoga 2018.; budući da se endokrini učinci često javljaju već kod niskih doza, a tvari koje štetno djeluju na endokrinu žlijezdu često nemaju siguran prag ([12]);

H. budući da se u sve većem broju publikacija ističe da su azolni fungicidi značajan izvor sve veće otpornosti okoliša na Aspergillus spp ([13]); budući da je Komisija zatražila od EFSA-e da procijeni učinak uporabe azolnih fugicida, osim kao lijekova za humanu primjenu, na razvoj Aspergillus spp. otpornih na azol; budući da zatraženo znanstveno izvješće još nije objavljeno i očekuje se da će biti dovršeno tek u prosincu 2024. ([14]);

I. budući da je stoga primjereno izbrisati postojeće maksimalne razine ostataka utvrđene za ciprokonazol u Prilogu II. Uredbi (EZ) br. 396/2005 u skladu s člankom 17. te Uredbe prema kojem Komisija briše maksimalne razine ostataka utvrđene u prilozima II. i III. toj Uredbi do zadane vrijednosti od 0,01 mg/kg ili relevantne granice određivanja bez traženja mišljenja EFSA-e za aktivnu tvar ako je njezino odobrenje opozvano;

J. budući da, međutim, Komisija u Nacrtu uredbe Komisije predlaže zadržavanje maksimalnih razina ostataka za veliku količinu proizvoda (žitarice, sjemenke, meso, jetra i bubrezi) iznad relevantne granice određivanja ili zadane vrijednosti maksimalne razine ostataka od 0,01 mg/kg na temelju maksimalnih razina ostataka koje je utvrdila Komisija za Codex Alimentarius (CXL);

([8]) Uredba (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o razvrstavanju, označivanju i pakiranju tvari i smjesa, o izmjeni i stavljanju izvan snage Direktive 67/548/EEZ i Direktive 1999/45/EZ i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1907/2006 (SL L 353, 31.12.2008., str. 1.).

([9]) https://www.echa.europa.eu/substance-information/-/substanceinfo/100.130.443.

([10]) Zaključak EFSA-e o stručnoj recenziji pesticida od 8. studenoga 2010.; Draskau, M.K., i Svingen, T., „Azole Fungicides and Their Endocrine Disrupting Properties: Perspectives on Sex Hormone-Dependent Reproductive Development", Frontiers in Toxicology 2022., 4:883254, https://doi.org/10.3389/ftox.2022.883254.

([11]) Uredba Komisije (EU) 2018/605 od 19. travnja 2018. o izmjeni Priloga II. Uredbi (EZ) br. 1107/2009 utvrđivanjem znanstvenih kriterija za određivanje svojstava endokrine disrupcije (SL L 101, 20.4.2018., str. 33.).

([12]) Znanstveno izvješće Radne skupine za endokrine aktivne tvari EFSA-e, EFSA Journal 2010.;8(11):1932, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2010.1932.

([13]) Zhang, J., Jimenez, L.L., Snelders, E., Debets, A.J.M., Rietveld, A.G., Zwaan, B.J., Verweij, P.E., Schoustra, S.E., „Dynamics of *Aspergillus fumigatus* in Azole Fungicide-Containing Plant Waste in the Netherlands (2016. - 2017.)", Applied and Environmental Microbiology 2021, 87:e02295-20, https://doi.org/10.1128/AEM.02295-20; Danski odbor za okoliš i hranu o otpornosti na azole, https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/MOF/bilag/407/2016336.pdf; Snelders, E., Camps, S.M.T., Karawajczyk, A., Schaftenaar, G., Kema, G. H. J., van der Lee, H.A. i dr., „Triazole Fungicides Can Induce Cross-Resistance to Medical Triazoles in *Aspergillus fumigatus*". PLoS ONE 2012, 7(3): e31801. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0031801.

([14]) https://open.efsa.europa.eu/question/EFSA-Q-2022-00040.

K. budući da Komisija predlaže da se maksimalne razine ostataka utvrde na razinama CXL-a za grašak (bez mahuna), grah, grašak, ječam, heljdu i druge pseudožitarice, kukuruz, obično proso, zob, raž, pšenicu, zrna kave i korijen šećerne repe, mišiće i masno tkivo svinja, goveda, ovaca, koza i konja te mišiće, masno tkivo i jetra peradi, kravlje, ovčje, kozje i konjsko mlijeko te ptičja jaja; budući da to znači da bi se maksimalne razine ostataka za jetru i bubrege svinja, goveda, ovaca, koza i konja zadržale na postojećim razinama od 0,5 mg/kg, za sjemenke uljane repice od 0,4 mg/kg i na soju 0,07 mg/kg; budući da se za sve ostale proizvode za koje ne postoje CXL-i ili uvozne tolerance maksimalne razine ostataka snižavaju na granice određivanja specifične za proizvod u rasponu od 0,01 do 0,05 mg/kg;

L. budući da je Komisija 2024. snizila maksimalnu razinu ostataka za tiakloprid, aktivnu tvar razvrstanu kao reproduktivno toksična tvar 1.B kategorije, na relevantnu granicu određivanja tvrdeći da „dok Agencija ne završi tu dodatnu procjenu rizika [o učincima povezanima s endokrinim sustavom] i s obzirom na dostupne relevantne informacije o potencijalno štetnim učincima na zdravlje ljudi, primjereno je privremeno smanjiti maksimalnu razinu ostataka...[za te proizvode]” ([15]);

M. budući da se u uvodnoj izjavi 5. Uredbe (EZ) br. 396/2005 predviđa da ostaci ne bi trebali biti prisutni na razinama koje predstavljaju neprihvatljiv rizik za ljude i, prema potrebi, životinje;

N. budući da se člankom 4. stavkom 2. prvim podstavkom točkom (a) Uredbe (EZ) br. 1107/2009 predviđa da ostaci sredstava za zaštitu bilja ne smiju imati štetne učinke na zdravlje ljudi, uključujući ranjive skupine, ili zdravlje životinja, uzimajući u obzir poznate kumulativne i sinergijske učinke; budući da je točkom 3.6.4. Priloga II. toj uredbi predviđeno da se aktivna tvar razvrstana u skladu s Uredbom (EZ) br. 1272/2008 kao reproduktivno toksična tvar kategorije 1.A ili 1.B odobrava samo ako „ostaci dotične aktivne tvari [...] u hrani i hrani za životinje ne prelaze standardne vrijednosti utvrđene prema točki (b) članka 18. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 396/2005”; budući da je člankom 18. stavkom 1. točkom (b) Uredbe (EZ) br. 396/2005 utvrđena standardna vrijednost od 0,01 mg/kg;

O. budući da se člankom 3. stavkom 2. točkom (g) Uredbe (EZ) br. 396/2005 predviđa da je uvozna tolerancija maksimalna razina ostataka utvrđena za uvezene proizvode ako „uporaba aktivnih tvari u sredstvu za zaštitu bilja na određenom proizvodu nije odobrena u Zajednici iz razloga koji su drugačiji od razloga javnog zdravlja za određeni proizvod i određenu uporabu”; budući da ciprokonazol ne ispunjava te kriterije jer je zabranjen zbog zdravstvenih razloga s obzirom na to da je razvrstan kao reproduktivno toksična tvar kategorije 1.B;

P. budući da se člankom 5. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 178/2002 određuje da se propisima o hrani ostvaruju jedan ili više općih ciljeva visoke razine zaštite života i zdravlja ljudi te zaštite interesa potrošača, uključujući pravednu praksu u trgovini hranom, uzimajući u obzir, tamo gdje je to moguće, zaštitu zdravlja i dobrobit životinja, zdravlje biljaka i okoliš;

Q. budući da je Komisija u svojoj komunikaciji od 20. svibnja 2020. naslovljenoj „Strategija ‚od polja do stola’ za pravedan, zdrav i ekološki prihvatljiv prehrambeni sustav” ([16]) objavila da će „EU u skladu s ciljevima ove strategije i ciljevima održivog razvoja podupirati globalni prelazak na održive poljoprivredno-prehrambene sustave” i da „EU može imati ključnu ulogu u utvrđivanju globalnih standarda”; budući da je Komisija u strategiji izričito navela kako „[da] bi se povećala održivost Unijina prehrambenog sustava, i prakse naših trgovinskih partnera moraju postajati sve održivije. U cilju promicanja postupnog prelaska na upotrebu sigurnijih sredstava za zaštitu bilja, EU će razmotriti, u skladu s pravilima WTO-a i nakon procjene rizika, preispitivanje uvoznih toleranci za tvari koje ispunjavaju ‚granične kriterije’ i predstavljaju visok stupanj rizika za ljudsko zdravlje”;

R. budući da se praksom utvrđivanja visokih maksimalnih razina ostataka promiče dvostruki standard koji se primjenjuje na poljoprivrednike iz Unije i poljoprivrednike iz trećih zemlja jer poljoprivrednici izvan Unije mogu nastaviti proizvoditi predmetnu hranu upotrebom ciprokonazola te ih izvoziti u Uniju, što poljoprivrednike iz Unije stavlja u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju; budući da, s druge strane, upotreba tog pesticida ugrožava zdravlje poljoprivrednih radnika, zdravlje opće populacije i okoliš u zemljama proizvođačima;

S. budući da je u članku 191. stavku 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) kao jedno od temeljnih načela Unije navedeno načelo predostrožnosti;

T. budući da Komisija mora zaštititi okoliš i europske građane na temelju dostupnih znanstvenih informacija, koristeći se obvezama i pravnim mogućnostima koje su predviđene Uredbom (EZ) br. 396/2005 i Uredbom (EZ) br. 178/2002 kako bi se osigurala visoka razina zaštite zdravlja ljudi i životinja te okoliša;

([15]) https://ec.europa.eu/transparency/comitology-register/screen/documents/089880/5/consult?lang=hr.
([16]) COM(2020)0381.

U. budući da predložene maksimalne razine ostataka ne štite zdravlje europskih građana te su stoga u suprotnosti s Uredbom (EZ) br. 396/2005 i Uredbom (EZ) br. 178/2002;

V. budući da ne bi trebalo određivati maksimalne razine ostataka za aktivne tvari koje nisu odobrene u Uniji zbog zdravstvenih pitanja; budući da se stoga ni jedan CXL koji premašuje relevantnu granicu određivanja ili zadanu vrijednost od 0,01 mg/kg ne bi trebao smatrati sigurnim za potrošače jer je ciprokonazol svrstan kao reproduktivno toksična tvar kategorije 1.B;

W. budući da je pri određivanju maksimalnih razina ostataka potrebno uzeti u obzir kumulativne i sinergijske učinke te da je iznimno važno hitno izraditi odgovarajuće metode za tu procjenu;

1. protivi se prihvaćanju Nacrta uredbe Komisije;

2. smatra da Komisijin Nacrt uredbe nije u skladu s ciljem i sadržajem Uredbe (EZ) br. 396/2005 i Uredbe (EZ) br. 178/2002, kao i s Uredbom (EZ) br. 1107/2009, uključujući točku 3.6.4. njezina Priloga II.;

3. traži od Komisije da primijeni načelo predostrožnosti i da povuče svoj Nacrt uredbe i odboru podnese novi:

4. poziva Komisiju da odboru podnese novi Nacrt uredbe u kojem se sve maksimalne razine ostataka za ciprokonazol snižavaju do granice određivanja ili do zadane vrijednosti od 0,01 mg/kg za sve uporabe te da odbije sve zahtjeve za uvozne tolerance;

5. svjestan je da EFSA radi na metodama procjene kumulativnih rizika, ali napominje i da je problem procjene kumulativnih rizika pesticida i ostataka poznat već desetljećima; stoga traži od EFSA-e i Komisije da hitno riješe taj problem;

6. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.